

CK.0000077416

DI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

NGUYỄN XUÂN KÍNH

TRÊN ĐƯỜNG TÌM HIỂU
VĂN HỌC DÂN GIAN
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA DÂN TỘC

**LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

NGUYỄN XUÂN KÍNH

**TRÊN ĐƯỜNG TÌM HIỂU
VĂN HỌC DÂN GIAN
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA DÂN TỘC

**ĐỀ ÁN BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ
TÁC PHẨM VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

Cố vấn Ban Chỉ đạo: Nhà thơ Hữu Thỉnh

Chủ tịch Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

BAN CHỈ ĐẠO

1. Nhà văn Tùng Diên (Trần Quang Diên) *Trưởng ban*
2. Nhà nghiên cứu, TS. Đoàn Thanh Nô *Phó Trưởng ban*
3. TS. Trịnh Thị Thủy *Phó Trưởng ban*
4. Nhạc sĩ Nông Quốc Bình *Ủy viên kiêm Giám đốc*
5. GS.TS. Nguyễn Xuân Kính *Ủy viên*
6. PGS.TS. Lâm Bá Nam *Ủy viên*
7. ThS. Vũ Công Hội *Ủy viên*
8. ThS. Phạm Văn Trường *Ủy viên*
9. ThS. Nguyễn Nguyên *Ủy viên*
10. ThS. Nguyễn Ngọc Bích *Ủy viên*

Giám đốc

Nhạc sĩ Nông Quốc Bình

LỜI GIỚI THIỆU

Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam là tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, thành viên của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, mái nhà chung của các Hội Văn học nghệ thuật cả nước. Liên hiệp gồm 74 tổ chức thành viên với trên 45.000 hội viên là văn nghệ sĩ thuộc các Hội Văn học nghệ thuật chuyên ngành Trung ương và các Hội Văn học nghệ thuật tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trong đó có Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trải qua gần 25 năm hình thành và phát triển, đến nay Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam đã có hơn một nghìn hội viên, trong đó gần 600 hội viên là người dân tộc thiểu số hoạt động tại 34 tổ chức cơ sở và các chi hội, tỉnh thành hội trong cả nước. Trong giai đoạn từ năm 1999 đến nay, được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, đã có hàng nghìn công trình, tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam được sưu tầm, nghiên cứu, biên dịch, sáng tạo.

Bộ sách này là một phần của Đề án “Bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam”, với mục tiêu là thực hiện chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước nhằm bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam; quảng bá di sản văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam với bạn bè thế giới; góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc đẩy tiến trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bổ sung nguồn tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, nghiên cứu, trao đổi, giao lưu và phát triển văn hóa giữa các tộc người, nhân dân trong và ngoài nước, với cộng đồng quốc tế.

Bộ sách là kết quả từ kho tài liệu hàng nghìn công trình, tác phẩm đã được nghiên cứu, sưu tầm, biên dịch, sáng tạo qua nhiều thế hệ tác giả, nghệ nhân, hội viên của Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trong quá trình thực hiện bộ sách, Ban Chỉ đạo mong nhận được góp ý của quý bạn đọc gần xa.

**TM. BAN CHỈ ĐẠO
TRƯỞNG BAN**

Nhà văn Tùng Diên

Phó Chủ tịch Thường trực

Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

LỜI NÓI ĐẦU

Sau khi tốt nghiệp đại học (1973), tôi bước vào nghề nghiên cứu từ năm 1974 tại Viện Văn học. Sau nhiều năm biên soạn, nghiên cứu ca dao, tôi mở rộng sự quan tâm tới tục ngữ người Việt. Những năm tháng học đại học, hiểu biết về văn học dân gian các dân tộc thiểu số của tôi còn rất hạn chế. Đối với tôi lúc ấy, ngôn ngữ và văn học dân gian các dân tộc thiểu số là khá xa lạ và ít hấp dẫn. Do yêu cầu công tác (tham gia hoặc chủ trì các hội thảo quốc gia, quốc tế về sử thi, tham gia hoặc chủ trì các đề tài, dự án cấp bộ, cấp nhà nước về văn hóa Việt Nam, về văn học dân gian các dân tộc thiểu số), bên cạnh việc học hỏi về nghiên cứu văn hóa, tôi cố gắng tìm hiểu về folklore ngôn từ các dân tộc thiểu số. Bài viết đầu tiên của tôi về văn học dân gian các dân tộc thiểu số là bài “Quá trình sử dụng thuật ngữ sử thi ở Việt Nam”, tham gia hội thảo Sử thi Tây Nguyên - Việt Nam do Trung tâm Khoa học xã hội và nhân văn quốc gia (Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam hiện nay) và Ủy ban nhân dân tỉnh Đắk Lắk phối hợp

tổ chức tại thành phố Buôn Ma Thuột, tháng 5 năm 1997. Tính đến nay, mặc dù nghiên cứu văn học dân gian các dân tộc thiểu số không phải là hướng nghiên cứu chính, nhưng tôi đã có hơn 20 năm tìm hiểu lĩnh vực này và cuốn sách mà bạn đọc đang cầm trên tay là kết quả của chặng đường ấy.

Cuốn sách gồm 26 bài viết, sắp xếp thành 4 phần.

Phần thứ nhất, gồm 2 bài, trình bày về văn hóa, văn học dân gian các dân tộc thiểu số trong mối quan hệ với văn hóa, văn học dân gian người Việt.

Phần thứ hai, gồm 17 bài, viết về văn học dân gian các dân tộc thiểu số theo các thể loại: sử thi, truyện thơ, truyện cười, truyện ngụ ngôn và luật tục.

Phần thứ ba gồm 5 bài, giới thiệu một số tác giả viết về văn học dân gian các dân tộc thiểu số. Ở đây, người đọc thấy được cả các công trình của các tác giả người Pháp (trước năm 1945). Phần này còn viết về bốn tác giả Việt Nam. Nếu PGS. TS. Võ Quang Nhơn (1929 - 1995) gần như dành trọn sự quan tâm cho văn học dân gian các dân tộc thiểu số thì GS. TSKH. Phan Đăng Nhật (sinh năm 1931) không chỉ nghiên cứu folklore ngôn từ các dân tộc thiểu số, mà còn có những đóng góp không nhỏ đối với văn hóa, văn học dân gian người Việt. Nhà thơ Minh Hiệu (1924 - 1999) bên cạnh việc sáng tác thơ ca, còn nghiên cứu nghệ thuật ca